

Ingliz Tili Darslarida O'Qituvchilar Duch Keladigan Muammolar Va Ularni Samarali Hal Etish Yo'LLari

Karimova Feruza Zokirjon qizi

Filologiya fanlari va tillarni o'qitish:
Ingliz tili yo'nalishi, 3-bosqich talabasi
Namangan Davlat Universiteti,
karimova_f93@mail.ru

Annotatsiya: Mazkur maqolada ingliz tili o'qituvchilarining dars jarayonida duch keladigan asosiy qiyinchiliklar va ularga nisbatan samarali yechimlar tahlil qilinadi. O'qituvchilar motivatsiyaning pasayishi, individual talablarga moslashishdagi muammolar, nutq rivojlanishidagi qiyinchiliklar, texnologiyalarni darslarda samarali qo'llash hamda kasbiy malaka oshirish kabi masalalar bilan yuzlashadilar. Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun interaktiv o'quv usullari, differensial yondashuv, shaxsiylashtirilgan o'quv rejalarini ishlab chiqish, xatolarga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantirish, zamonaviy texnologiyalarni integratsiya qilish hamda o'qituvchilarning professional rivojlanishini ta'minlash kabi takliflar keltirilgan. Bu yondoshuvlar ingliz tili o'qitish jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Ingliz tili, o'qituvchilar, motivatsiya, individual ehtiyojlar, nutq rivoji, texnologiyalar, kasbiy rivojlanish, differensial ta'lim, shaxsiylashtirilgan o'quv rejasi, interaktiv metodlar, ta'lim strategiyalari.

KIRISH

Bugungi kunda chet tillarni bilish professional faoliyatda muhim ko'nikmalardan biri hisoblanmoqda. Turli sohalarda faoliyat yuritayotgan mutaxassislar xorijiy hamkorlar bilan samarali muloqot qilish zaruriyatidan kelib chiqib, til o'rganishga yuqori talab bildiradilar. Zamonaviy jamiyatda chet tillar kasbiy ta'limning ajralmas qismi bo'lib, o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan metodlar tobora takomillashmoqda.

Til o'rganish jarayonida o'quvchilar turli qiyinchiliklarga duch keladi, chunki til ko'nikmalarining to'rtta asosiy turi — tinglash, so'zlash, o'qish va yozish — har birida alohida murakkabliklar mavjud. Ayniqsa, ona tilidan boshqa tilni o'rganayotgan o'quvchilarda bu muammolar yanada kuchayadi.

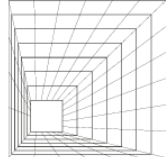
Til o'rganishning asosiy vazifasi shundaki, til insonlarga o'z his-tuyg'ulari, fikr va istaklarini ifoda etish vositasi sifatida xizmat qiladi. Shu bilan birga, til boshqalar bilan munosabatlarni o'rnatishda va jamiyatda o'z o'rnini topishda ham muhim rol o'ynaydi.

Shunga qaramay, ikkinchi tilni o'rganish jarayoni oson kechmaydi. Al-Khreshe tadqiqotlariga ko'ra, chet tilini o'rganishda yuzaga keladigan qiyinchiliklar lingvistik kategoriyalarning barcha turlariga ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, o'qituvchilar til ko'nikmalarining to'rttasini (tinglash, so'zlash, o'qish, yozish) mukammal rivojlantirish uchun samarali o'quv strategiyalarini qo'llashlari zarur.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Ushbu maqolada xorijiy tillarni o'zlashtirishda o'quvchilar duch keladigan turli muammolarni aniqlashga qaratilgan bo'lib, mavjud muammolarni bilish orqali tadqiqotchi muammolarni kamida kamaytirish uchun yechim topadi.

Ushbu tadqiqot mavzusi bo'yicha tegishli adabiyotlar ko'rib chiqildi, masalan, chet tilini o'rganishda muammoni bartaraf etish uchun qo'llaniladigan strategiya haqida muhokama

qilingan maqola va boshqalar. Kerakli ma'lumotlar to'planganidan so'ng, ma'lumotlar induktiv va deduktiv kabi ikki xil fikrlash usuli orqali tahlil qilindi. Induktiv tahlil aniq faktlardan umumiy xulosalarga asoslanib xulosa chiqarish uchun fikrlash usuli edi, deduktiv tahlil esa mulohazalar yordamida umumiy fikrlardan aniq masalalargacha xulosa chiqarish uchun fikrlashdan yiroq edi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Maktablarda til o'rganish muammolarini o'quvchilarning ikkinchi tilni o'rganish qobiliyatiga va xohishiga ta'sir qiluvchi bir nechta omillar ta'sir qilishi mumkin Dimyati va Mudjiono fikriga ko'ra, bu omillar quyidagicha tasniflanadi:

- (1) o'quvchilarning o'rganishga bo'lgan qiziqishining pastligi, o'rganish motivatsiyasi o'quv jarayonini mustahkamlaydigan qiziqish;
- (2) o'quvchilarning o'ziga bo'lgan ishonchining yetishmasligi, ayniqsa ular ikkinchi til sharoitida gapirish qobiliyatini o'rganayotganda, bu ishonch o'qituvchi va o'quvchi tomonidan tan olinadigan "o'zini namoyon qilish" bosqichidir;
- (3) muammo o'qituvchi tomonidan kelib chiqadi, bu o'qituvchining kasbiy mahoratini oshirmasligiga ishora qiladi, bu esa o'quvchilarga salbiy ta'sir ko'rsatadi.[2].

Yuqorida keltirilganlardan kelib chiqib, umumta'lim maktabalarida xorijiy tillarni o'qitishda quyida bir qancha muammolar borligini aniqladik va ularga yechimlar keltirib o'tildi.

O'qituvchilar malakasi va tayyorgarligi

Muammo: Maktablarda xorijiy tillarni o'qitadigan o'qituvchilarning malakasi va tayyorgarligi ko'pincha kamchiliklarga ega bo'ladi. Ba'zi o'qituvchilar o'zlarining til bilimlari va metodik yondashuvlari bilan zamonaviy talablarga javob bera olmaydi. Bu esa o'quvchilarning tilni o'rganish jarayoniga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Yechimlar: Xorijiy til o'qituvchilarining doimiy malaka oshirish kurslarida ishtirok etishlarini ta'minlash zarur. Shuningdek, yangi metodik yondashuvlar, texnologiyalar va interaktiv o'qitish usullarini o'rgatish orqali o'qituvchilarning malakasini oshirish mumkin. Xorijiy tilni o'qitishda talab etiladigan yuqori malakali o'qituvchilarni tayyorlash dasturlarini ishlab chiqish lozim.

O'quvchilarni motivatsiyalashning qiyinligi

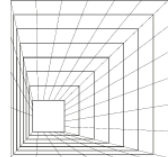
Muammo: Ko'p hollarda o'quvchilar xorijiy tilni o'rganishga qiziqish yoki motivatsiyaga ega bo'lmaydilar. Bu o'quvchilarning tilni o'rganish jarayonida sust ishlashiga va o'rganilgan materialni tez unutishlariga olib keladi. Ayniqsa, ilgari o'qitish jarayonida tilni amaliy qo'llash imkoniyati kam bo'lgan o'quvchilarda bu muammo yanada aniqroq ko'rinadi.

Yechimlar: O'quvchilarni xorijiy tilni o'rganishga rag'batlantirish uchun interaktiv, qiziqarli va amaliy mashg'ulotlar o'tkazish zarur. O'quvchilarga tilni o'rganish jarayonida muvaffaqiyatlarini ko'rsatish va ularga motivatsiya berish uchun o'rganilgan materialni amaliyotda qo'llash imkoniyatlarini yaratish kerak. Shuningdek, o'quvchilarning real hayotda xorijiy tilda muloqot qilishlariga imkon beradigan loyiha asosidagi o'quv dasturlarini ishlab chiqish foydalidir.

Resurslar va materiallar yetishmasligi

Muammo: Maktablarda xorijiy tilni o'qitish uchun kerakli o'quv materiallari, interaktiv resurslar, audio-video materiallar va texnologiyalar etishmaydi. Bu, o'z navbatida, o'quvchilarning tilni samarali o'rganishiga to'sqinlik qiladi. Ko'p hollarda an'anaviy o'qitish usullari (kitoblar, daftarlarda ishlash) ishlatiladi, bu esa o'quvchilarning tilni amaliy qo'llash imkoniyatlarini cheklaydi.

Yechimlar: Maktablarda xorijiy tilni o'qitish uchun zarur bo'lgan resurslar va materiallar bilan ta'minlash zarur. Interaktiv texnologiyalar, onlayn platformalar, mobil ilovalar va multimediali resurslar yordamida o'quvchilarga turli xil o'quv materiallari taqdim etilishi kerak. Bundan

tashqari, xorijiy tilni o'rgatish uchun o'zgaruvchan va xilma-xil materiallar ishlab chiqish ham muhimdir.

Darsliklar va metodik materiallarning eskirganligi

Muammo: Maktablarda ishlatiladigan darsliklar va metodik materiallar ko'pincha eskirgan va zamonaviy talablar va metodologiyalarga javob bermaydi. Bu o'qitishning samaradorligini pasaytiradi, chunki darsliklar ko'pincha bir xil yondashuvlarga asoslanadi va o'quvchilarni qiziqitira olmaydi.

Yechimlar: Yangi va zamonaviy darsliklar, o'quv resurslari va metodik materiallarni ishlab chiqish zarur. Ushbu materiallar o'quvchilarning tilni o'rganish jarayonida o'z qiziqishlari va ehtiyojlariga mos bo'lishi kerak. Darsliklar va resurslar multimedia va texnologiyalarni o'z ichiga olgan holda ishlab chiqilishi lozim.

O'quvchilarning tilga bo'lgan yondashuvining passivligi

Muammo: O'quvchilarning tilga bo'lgan yondashuvi passiv bo'lishi mumkin, ya'ni ular tilni o'rganishga o'zlari tashabbus ko'rsatmaydilar. Bu, ayniqsa, katta yoshdagi o'quvchilar orasida ko'proq kuzatiladi. Bunda, o'quvchilar tilni o'rganishga majburlanishadi, ammo ular uchun bu jarayon qiziqarli va amaliy bo'lmaydi.

Yechimlar: O'quvchilarning tilga bo'lgan qiziqishini oshirish uchun til o'rganishni amaliy vazifalar orqali, o'yinlar va interaktiv mashg'ulotlar bilan boyitish kerak. O'quvchilarga tilni o'rgatishda ularga real hayotdagi vaziyatlarni yaratib berish, masalan, xorijiy tilda suhbatlashish yoki internetdagi kontentni tahlil qilish orqali ularni faol ishtirok etishga undash lozim.

Sinflardagi o'quvchilar sonining ko'pligi

Muammo: Sinflarda o'quvchilar sonining ko'pligi o'qituvchilarning individual yondashuvni amalga oshirishi va o'quvchilarni samarali nazorat qilish imkoniyatini kamaytiradi. Bu holat, ayniqsa, xorijiy tilni o'rganishda muammo bo'lishi mumkin, chunki o'quvchilarning o'ziga xos ehtiyojlari va o'rganish tezliklari farq qiladi.

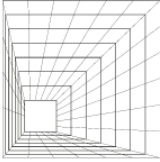
Yechimlar: Sinflardagi o'quvchilar sonini kamaytirish, yoki kichik guruhlarda o'qitishni tashkil etish mumkin. Shuningdek, o'quvchilarga individual yordam berish uchun raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish, masalan, onlayn mashqlar va testlarni amalga oshirish mumkin.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, chet tillarni o'rganishdagi muammolar talabalardan ko'proq e'tibor talab qiladi. Har bir ko'nikma (tinglash, o'qish, gapirish va yozish) o'zining xilmaxilligi va qiyinchilik darajasiga ega. Bu esa o'quvchilarga sinfda chet tili darslarini olishda qiyinchilik tug'diradi. Texnik muammolardan boshlab, talabalar va o'qituvchilarning motivatsiyalarigacha. Shu sababli, til ko'nikmalarini rivojlantirish uchun o'quvchilar duch keladigan o'quv to'siqlarini yengish yoki hech bo'lmaganda kamaytirish strategiyasi har doim taqdim etilishi kerak. Ushbu tadqiqotdagi mavjud muammolarni tushunib, arab yoki ingliz tilini o'qitadigan o'qituvchi o'quvchilarga ta'lim berish usulini tanlashni bilishi kerak. Ayniqsa, til ko'nikmasi, har bir ko'nikma o'quvchilar uchun o'ziga xos qiyinchiliklar va qiyinchiliklarga ega, shuning uchun chet tili darsida mavjud muammolarni bartaraf etish uchun mos o'qitish strategiyasini taqdim etish o'qituvchidan juda talab qilinadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Launder, A., "Indoneziyada ingliz tilining holati va funktsiyasi: asosiy omillarni ko'rib chiqish", Makara, Sosial Humaniora, 2008, jild. 12, yo'q. 1, 9-20-betlar. Indoneziya Respublikasi, 20-sonli qonun, 2003 yil Milliy ta'lim tizimi to'g'risida, 2003 yil.

2. Sudrajat, D., Studi tentang pelaksanaan pengajaran bahasa Inggris di SD kota Tanggarong, Cendekia, 2015, jild. 9, yo'q. 1, 13-24-betlar. Suyanto, K., yosh o'quvchilar uchun ingliz tili. Jakarta: Bumi Aksara, 2010 yil.
3. Saidov, S. (2021). Ibn al-Muqaffaning islom tarjima san'atiga qo 'shgan hissasi. Sharq uyg'onishi: Innovatsion, ta'lim, tabiiy va ijtimoiy fanlar, 7(1).
4. Chuang, M., Kaohsiungdagi bolalar bog'chalarida ingliz tilini o'rgatish va o'rganish, Doktorlik dissertatsiyasi. Bielefeld universiteti: Germaniya, 2001. Kameron, L., Yosh o'quvchilarga til o'rgatish. Nyu-York: Kembrij universiteti nashriyoti, 2001.